

EL PATRONAT D'ESTUDIS AUSONENCS (1952-1982)

per Miquel S. SALARICH i Maria-Mercè MIRÓ

1. *Introducció*

En arribar la revista AUSA, portaveu del Patronat d'Estudis Ausonencs, al número 100, lògicament hom es planteja què, com, i en quina mesura ha contribuït, aquesta entitat, en el redreçament i/o en la continuïtat de la cultura catalana. Quins homes van fer possible la seva trajectòria a través de gairebé trenta anys, sense interrupció —tant en les activitats culturals com en les publicacions—, quines relacions va establir amb la resta de la gent de Catalunya. Perquè a l'empenta inicial, que va representar la seva fundació en un temps certament d'atonía cultural, en el vessant català, a la ciutat, cal sumar-hi els anys subsegüents de labor literària, històrica i científica. Tot això i més, planteja i a l'ensem, intenta explicar, aquesta *Memòria*.

Aquest fet visible de permanència, a través sobretot de la revista AUSA, semblaria prou decisiu per explicar la revisió que portem a terme si no n'hi hagués un altre de més pregon i significatiu: l'acte de col·locació del retrat del Dr. Eduard Junyent i Subirà a la Galeria de Vigatans Il·lustres. Fundador i propulsor del P.E.A.* i el seu Director fins al dia del seu traspàs, l'any 1978, és, precisament, perquè no perdem de vista la importància de la seva labor, que sentim el deure i també el goig de rememorar gairebé trenta anys de vida de l'entitat, a través d'aquesta *Memòria*.

2. *Fundació del Patronat. Junes Directives.*

El Patronat d'Estudis Ausonencs va ser fundat el dia 29 de març del 1952. Neixia al redós del grup d'amics interessats per la cultura, que havien escollit com a «senyal» el nom de Montrodon, i de les tertúlies a la llibreria Sala, a la Plaça Major de Vic. Segurament que l'acte decisiu tingué lloc durant una reunió a casa Prat, segons consta en una carta del llibreter Francesc Sala a Josep Oriol Vives i de Casanova¹.

* Utilitzem les sigles P.E.A. = Patronat d'Estudis Ausonencs.

1. Segons informació de Josep-Lluís Vives i Conde.

El Patronat d'Estudis Ausonencs, d'acord amb el seu Reglament, «tindrà com a finalitats institucionals les de fomentar, orientar i coordinar la investigació científica; conrear les arts i les lletres; protegir el patrimoni cultural, artístic i monumental de la comarca d'Osona i l'exaltació i divulgació dels valors espirituals en general, amb preferència els de Vic i comarca». Per regir l'entitat fou nomenat un Consell General del Patronat, integrat per un President, un Sots-president, dos Consellers de l'Ajuntament (el vocal de Cultura i un altre designat per la Corporació Municipal), dos Vocals, un Tresorer, un Secretari General i els Directors de Seccions, (set en total). A més, un dels Directors de Seccions era també Secretari d'Estudis.

La revista AUSA, publicada trimestralment, fóra (i és) l'òrgan d'expressió del Patronat d'Estudis Ausonencs.

Respecte als socis, a més dels «socis d'honor seran designats socis de número, tots els suscriptors de la revista AUSA».²

La primera Junta Directiva del Patronat fou la següent: Josep Pratdesaba i Portabella, president; monsenyor Eduard Junyent, sots-president; Lluís Riera i Reguer, vocal de Cultura i Lluís Alabern i Puigsech, regidor, vocals; Josep Oriol Vives i de Casanova i Josep Vilarrúbia i Verneda, vocals; Andreu Colomer i Munmany, tresorer; Josep Ylla-Català i Casals, secretari general; Directors de Seccions: Camil Riera i Canudas, de Filosofia; Honori Garcia i Garcia, d'Història i Ciències Socials; Manuel Portavella i Casanova, de Ciències exactes, naturals i cosmològiques; Miquel S. Salarich i Torrents, de Literatura; Eduard Junyent i Subirà, d'Arqueologia i Art; Miquel Bosch i Jover, de Folklore; Guillem Serra i Bardelet, de Foment d'Estudis Municipals. Secretari d'Estudis: Camil Riera i Canudas.

El mes de maig del mateix any, 1952, la Junta va fer públic un manifest on informava de la fundació del Patronat i exposava el seu ideari i estructuració. Pel mes de setembre ja aparegué el primer número de la revista AUSA, portaveu del Patronat, i el 23 de novembre, coincidint amb el de les noves instal·lacions de la Biblioteca Episcopal, tingué lloc l'acte inaugural, amb assistència de les autoritats religioses i civils. El parlament solemne estigué a càrrec del Dr. Eduard Junyent. Assistiren a l'acte els bisbes de: Vic, Dr. Joan Perelló; Sant Sebastià, Jaume Font; Solsona, Vicent Enrique i Tarancon; Sogorb, Josep Pont i Gol; i auxiliar de Vic, Ramon Masnou. Els representants del Capità General i el Governador Civil, i les distintes corporacions municipals i representacions de les entitats culturals de la comarca, subratllaren la solemnitat de l'acte.³

La Junta Directiva del Patronat es mantingué pràcticament igual, amb molt poques alteracions, fins l'any 1978. Els canvis que tenen lloc durant aquests anys són deguts al traspàs d'alguns dels seus components, pèrdues ben sensibles tant per al Patronat, com per al conjunt de la cultura catalana.

Ben aviat, el dia 9 d'octubre de 1953, va morir a Vall d'Uxó el notari Honori Garcia, que deixava vacant la direcció de la Secció d'Història. El Dr. Junyent se'n féu càrrec.

2. M.S. Salarich, AUSA I, p. 41.

3. M.S. Salarich, AUSA I, p. 91.

El 17 de novembre del 1960, amb la sensible mort del mestre Miquel Bosch i Jover, quedava vacant la direcció de la secció de Folklore que no fou coberta.

El 2 de febrer de 1967 fou nomenat President el Dr. Miquel S. Salarich i Torrents, director també de la secció de Literatura; decisió presa per unanimitat arran del traspàs del president, Josep Pratdesaba, el 20 de gener. També aquest any, Jordi Anglada i Bayés és nomenat director d'una nova Secció, la de la Beca Plana de Vic, que el Dr. Salarich, recolzat per la Junta Directiva, convocarà per primera vegada. Un altre nomenament, el de Manuel d'Abadal, cobreix la vacant que deixava en morir l'entomòleg Josep Vilarrúbia el 14 de desembre del 1967.

Aquest any, a través d'AUSA, detectem una campanya de captació de nous socis, ja en la creació de la Beca Plana de Vic o bé en diversos actes de divulgació.

L'any 1971 és nomenat director de la secció de Protecció de Monuments Verdguerians l'advocat Joan Anglada i Vilardebó. Més tard, el 1974, es crea una secció de delegats comarcals de la qual és coordinador i director el pintor Felip Vall.

Durant aquests anys sofreixen alguns canvis els càrrecs de vocals representants de l'Ajuntament; són els nomenaments següents: el 1960, Manuel Portavella (cultura) i Lluís Serra; el 1963, Miquel Furriols i Ramon Campà; el 1967, Manuel d'Abadal i Miquel Costa i Riera; el 1971, Maximiano Aceves i Carles Coromina; el 1974, Jaume Barnolas.

Reunió fundacional del Patronat d'Estudis Ausonencs a casa Prat de Vic.

Els actes més rellevants i significatius per a la vida de la Junta, ultra els nomenaments i canvis esmentats, foren l'Assemblea General del Patronat d'E.A., el 28 d'abril del 1966, que tingué lloc al Temple Romà i amb la finalitat d'aprovar els estatuts de la nova Llei d'Associacions; l'elecció del nou president, Dr. Miquel S. Salarich i Torrents, el 2 de febrer del 1967; i la celebració del XXè aniversari de la fundació del Patronat, que significà la renovació del pla d'Estudis, l'ampliació d'activitats i l'organització d'un pla de promoció de nous socis i de noves participacions, el mes de maig de 1972.

Josep Oriol Vives i de Casanova, vocal de la Junta del Patronat des de la seva fundació va impulsar durant aquests anys, a través dels Amics dels Museus, la iniciativa de fundar una secció d'Amics del Museu de Vic. De fet quan ocorre el seu traspàs, el 26 de setembre del 1976, i ocupa el lloc vacant el seu fill, Josep-Lluís Vives, aquesta secció està pràcticament constituïda. Serà, però, anunciada de manera oficial en presentar la nova junta el 1978.

L'any 1978 és renovada parcialment la Junta Directiva. La Junta provisional proposada en l'Assemblea del Patronat, el dia 1 d'octubre de 1978⁴, és ratificada amb algunes variants el 24 de novembre de 1979. És desdoblada la secció d'Art i Arqueologia, desapareix la secció de Protecció de Monuments, amb la mort del seu director, Joan Anglada, el setembre del 79, i és introduïda una nova secció, la de Dret.

El càrrec de sots-president, que des de la fundació del P.E.A. havia exercit el doctor Eduard Junyent, fou assumit pel doctor Miquel S. Gros i Pujol. La desaparició de qui fou fundador i propulsor del Patronat, aquest any 1978, podia significar el final de tota una època si no se salvava la idea de la continuïtat.

La Junta Directiva actual quedà definitivament elegida, doncs, el 24 de novembre de 1979.⁵ És la que figura també al final de la present publicació.

3. *La revista AUSA*

El primer número de la revista AUSA va aparèixer el mes de setembre del 1952. Ha seguit publicant-se sense interrupcions fins a arribar al present número 100.

El format ha estat sempre de 240 x 170 mm. El lloc d'impressió des del primer número fins al noranta-dos és la Tipografia Balmesiana, propietat del senyor Pietx, de Vic. A partir del número noranta-tres, la impremta Planàs de Sant Hipòlit de Voltregà.

El detall i paginació de la Revista és el següent: Volum I, n°s. 1 al 10, pàgs. 1-480 (anys 1952-54); Volum II, n°s 11-22, pàgs. 1-576 (anys (1955-57); Volum III, n°s. 23-34, pàgs. 1-480 (1958-60); Volum IV, n°s 35-46, pàgs. 1-480 (1961-63); Volum V, n°s 47-58, pàgs. 1-396 (1964-67); Volum VI, n°s. 59-70, pàgs. 1-360 (1968-71); Volum VII, n°s. 71-80, pàgs. 1-376 (1972-74); Volum VIII, n°s. 81-92, pàgs. 1-480 (1975-79); Volum IX, n°s. 93-100, pàgs. 1-474 (1980-1981).

4. AUSA, vol. VIII, p. 469.

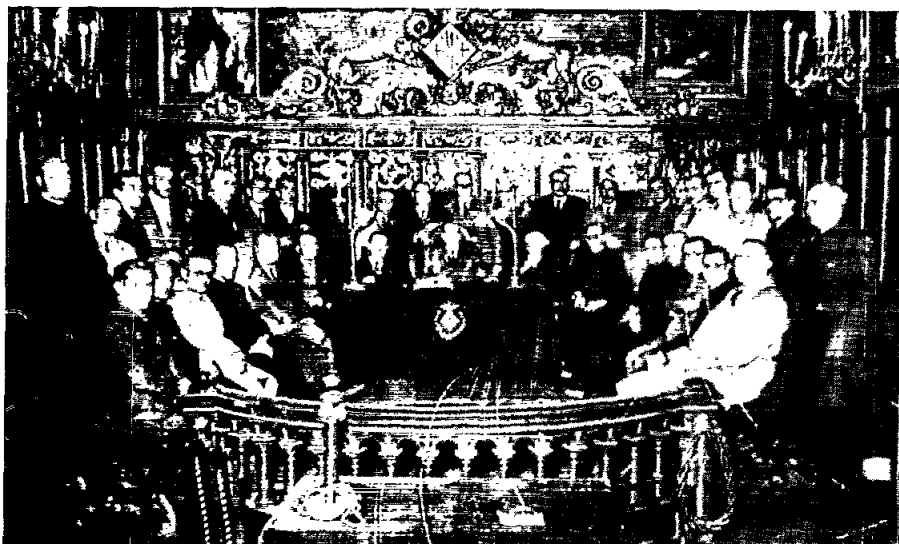
5. M.M. Miró, AUSA, vol. IX, pp. 40-41.

El primer número té 48 pàgines i conté col·laboracions signades per: Camil Riera, Honori Garcia, Balcells de Saracibar, Josep Gudiol i Ricart, Josep Pratdesaba, Guillem Serra, Felip Graugès, Miquel S. Salarich, J. Ros i Artigas, P. Vinyoles i Vivet, Miquel Bosch i Jover. Inclou l'acta de fundació del Patronat E.A. i les Cròniques Literària, Cultural, Artística i Musical.

Segons el Sumari del primer volum les col·laboracions a la revista segueixen aquest ordre de publicació: Ideari, Arqueologia, Història, Art, Biografies, Ciències, Literatura, Folklore, Informació sobre el Patronat d'Estudis Ausonencs, Cròniques i Bibliografia. Aquest ordre ha estat conservat fins al número actual.

Cada volum cita, al final, la totalitat dels socis del Patronat: la Junta, els socis protectors i els numeraris. Un Sumari de les col·laboracions al volum, per ordre de matèries, clou la publicació.

La direcció de la revista estava a càrrec del doctor Junyent, en col·laboració amb els directors de les respectives seccions fins l'any 1978. Quan, en produir-se el seu òbit, fou reestructurada la Junta del P.E.A., va ser nomenat un nou consell de redacció format per Miquel S. Gros, Maria-Mercè Miró, Ramon Ordeig i Antoni Pladevall.

Acte de constitució del Patronat al saló del Consistori de l'Ajuntament de Vic,
el 29 de març del 1952.

Excediria els propòsits d'aquesta informació donar notícia de totes les importants i variades col·laboracions que la revista AUSA ha publicat durant aquests, gairebé, trenta anys de la seva existència. Anotarem només alguns noms il·lustres, sabent, però, que deixem d'esmentar-ne d'altres igualment importants, per mor de no ésser exhaustius: Ramon d'Abadal, Joan Ainaud de Lasarte, Josep M. Capdevila, Josep M. de Casacuberta, Antoni Comas, Josep Gudiol, Eduard Junyent, J. M. Madurell, Gay de Montellà, Joan Oller i Rabassa, Martí de Riquer, Jordi Rubió i Balaguer, Miquel S. Salarich, Joan Torrent, etc.

AUSA ha publicat números monogràfics sobre diferents aspectes de la cultura catalana; recentment ha dedicat una extensa monografia a la figura del Dr. Eduard Junyent⁶.

Des dels primers números AUSA va publicar, alternativament, en català, castellà i francès. A partir del Volum V, les col·laboracions estan escrites majorment en català, fins a abastar la totalitat gairebé, en els volums següents.

L'any 1972, número d'agost, AUSA ja figura a la revista americana «Historical Abstracts», que recull recensions de les principals publicacions d'història d'arreu del món.

Les Nadales

Vinculades a la revista AUSA, des del 1953 fins al 1960, trobem aquestes publicacions. El Patronat feia ofrena als socis, d'una làmina de tema nadalenc, inclosa en el número d'AUSA de Nadal, que sovint anava acompanyada de textos literaris. El detall d'aquestes col·laboracions és com segueix: 1953, una làmina del naixement de Jesús, de Vilà-Moncau; 1954, opuscle amb poesies de Mn. Ramon Garriga («Nit de Nadal-Nit de Reis»), dibuix de Vilà-Moncau, amb una «Història d'aquest Christmas», per Manuel Brunet (Vic, Imp. Portavella, 20 pp.); 1955, una làmina del naixement de Jesús, dibuix de Mn. Jacint Costa; 1957, dibuix de Vilà-Moncau, (Naixement), acompanyat de la lletra del Naixement d'una cançó popular (recull inèdit, segle XVIII); 1956, nadales d'autors de l'escola vigatana, dibuixos de Salvador Puntí; 1958, làmina de l'Adoració, de Vilà-Moncau i la poesia «El meu pessebre», de Miquel S. Salarich i Torrents; 1959, dos fulls que contenen la poesia «El Temple d'Ausa», de Jacint Verdager, i la fotografia del temple; 1960, una làmina de l'adoració de Jesús.

Recentment, l'any passat, 1980, ha estat renovat aquest costum. La nadala corresponent inclou un dibuix de Felip Vall i una poesia de Pere Puig.

4. *Les Festes anyals*

El Patronat d'Estudis Ausonencs ha celebrat vint-i-nou festes anyals, des de l'any 1953 fins el 1981.

La primera va tenir lloc el 13 de setembre del 1953. Se celebrà Missa Solemne a la Catedral, que oficiava el Dr. Junyent, amb concert d'orgue, per Mn. Andreu Ramí-

6. AUSA, vol. VIII, (núm. 92) 1979.

rez. El poeta Joan Arís va pronunciar una conferència sobre «Verdaguer i després de Verdaguer», a la Biblioteca Episcopal, en homenatge a Mn. Cinto, en el cinquantenari de la seva mort; digueren sengles parlaments el president, Josep Pratdesaba, i el director, Eduard Junyent.

Les vint-i-vuit festes restants han conservat, amb lleugeres variants, l'esquema de la primera. Fins al 1972, la jornada solemne començava amb una Missa a la Catedral, acompanyada de concert d'orgue, a càrrec de Mn. Andreu Ramírez. Se celebrava, a continuació, l'acte acadèmic amb parlaments del President i del Director del Patronat i una conferència que commemorava un aspecte cultural o científic d'interès o una efemèride. A partir del 1973, la celebració, sovint, tingué lloc a la tarda i la festa va començar directament amb l'acte cultural.

El local on se celebrava la Festa anyal fou, des del 1954 fins al 1970, el Temple Romà. Des de l'any 1971 fins ara l'acte acadèmic ha tingut lloc a la Sala de la Columna de les Cases Consistorials.

Membres de la Junta Directiva del Patronat, l'hivern del 1952-1953. D'esquerra a dreta: Josep Oriol Vives, Miquel S. Salarich, Andreu Colomer, Camil Riera, [Pere Vinyoles], Josep Pratdesaba, Honori Garcia, Eduard Junyent, [Jacint Noguera], Josep Vilarrúbia i Joan Anglada.

En les festes anyals han estat concedits premis i beques: el premi Joaquim Salarich i Verdaguer, els anys 1954 i 1955; la beca Plana de Vic des del 1967; la beca «Mossèn Gudiol» des del 1973 i la beca doctor Eduard Junyent des del 1980 (Vegeu el detall en l'apartat corresponent).

A més de les conferències i de la solemne concessió de beques han estat celebrades exposicions i/o inauguracions en les Festes del P.E.A. El resum d'aquests actes culturals, juntament amb la cita de les conferències pronunciades és el que segueix:

II festa anyal. 12 de setembre del 1954. Conferència de monsenyor Eduard Junyent: «El significat del Temple Romà en la història vigatana». Concessió del I premi Joaquim Salarich i Verdaguer.

III. 18 de setembre del 1955. Conferència del Dr. Joaquim Salarich i Torrents: «Experiència vivida en el progreso de la moderna cirugia». Constitució de la Junta de reconstrucció del temple parroquial de Sta. Eugènia de Berga.

IV. Setembre del 1956. Conferència de Miquel Bosch i Jover: «Història i llegenda del bandoler Joan de Serrallonga».

V. 22 de setembre del 1957. Josep M. Font i Rius: «Franquícies urbanes medievals en la Catalunya pirenaica». Inauguració de l'Exposició de Paleontologia, Botànica i Entomologia de la Plana de Vic.

VI. 21 de setembre del 1958. Conferència de Mn. Josep M. Viñas: «El vigatanisme de sant Antoni Maria Claret». Es concedí per segona vegada el premi Joaquim Salarich i Verdaguer.

VII. 20 de setembre del 1959. Conferències d'Agustí Duran i Sanpere: «L'Imperi romà a Catalunya»; de Ramon d'Abadal i Vinyals: «La invasió musulmana i la restauració»; i de Ms. Eduard Junyent: «El castell de Montcada i el Temple Romà». Aquesta celebració va coincidir amb la inauguració de les obres de restauració de l'atri del Temple Romà.

VIII. 18 de setembre del 1960. Acte en homenatge a Josep Pradesaba, en els seus 90 anys, parlament de Mons. Eduard Junyent. Conferència del Dr. Joaquim Febrer i Carbó: «Algunos ejemplos de los progresos conseguidos en la física solar durante el año».

IX. 17 de setembre del 1961. Inauguració d'una làpida commemorativa a la casa on va néixer en Josep Serra i Campdelacreu. Conferència del Dr. Miquel S. Salarich i Torrents: «El Círcol Literari de Vic».

X. 16 de setembre del 1962. Conferències de Frederic Sena: «Nyerros i Cadells», i de Mn. Antoni Pladevall: «La despoblació de la Plana de Vic a mitjans del segle XIV».

XI. 22 de setembre del 1963. Conferència de Salvador Reguant: «Geologia de la Plana de Vic».

XII. 20 de setembre del 1964. Conferència d'Arcadi Garcia: «Orígens històrics del Mercat de Vic».

XIII. 26 de setembre del 1965. Conferència de Rafael Gay de Montellà: «El sentiment d'evasió sota les voltes del romànic».

XIV. setembre del 1966. Aquest any la festa fou celebrada a la intimitat.

XV. 17 de setembre del 1967. Sessió oberta pel nou president Dr. Miquel S. Salarich i Torrents. Conferència d'Antoni Comas: «Evocació de l'Esbart de Vic en el seu centenari». Concessió de la I beca «Plana de Vic».

XVI. 15 de setembre del 1968. Conferència de Mons. Eduard Junyent: «Relacions històriques de Vic amb la Comarca». Parlament de Joan Oller i Rabassa sobre «Els seus records vigatans». II beca Plana de Vic.

XVII. 21 de setembre del 1969. Conferència de Josep M. Solà i Camps: «El poema Colom, primera temptativa èpica de gran empenta de Verdaguer». Visita a Folgueroles i presentació de la secció de protecció dels llocs verdaguerians. III beca Plana de Vic.

XVIII. 11 de setembre del 1970. Festa dedicada a Ramon d'Abadal i de Vinyals. Conferència de Jordi Rubió i Balaguer: «Ramon d'Abadal i de Vinyals, semblança». Concessió de la IV Beca Plana de Vic.

XIX. 19 de setembre del 1971. Dedicada a commemorar el mil·lenari de l'Abat Oliba. Conferència del Dr. Eduard Junyent: «Oliba, bisbe de Vic». Adjudicació de la V beca Plana de Vic.

XX. 17 de setembre del 1972. Festa-homenatge dedicat a Mn. Josep Gudiol i Cunill, en el centenari del seu naixement. Parlaments del Dr. Eduard Junyent: «L'obra de Mn. Gudiol al Museu Episcopal»; i de Joan Ainaud de Lasarte: «La personalitat investigadora de Mn. Josep Gudiol».

XXI. 21 de setembre del 1973. Dedicada a commemorar el centenari del naixement de Mn. Lluís Romeu. A més de la beca Plana de Vic, fou concedida, per primera vegada, la beca Mn. Josep Gudiol. Conferència de Miquel Saperas: «La personalitat i l'obra de Mn. Lluís Romeu». Inauguració d'una placa commemorativa de la restauració de la Font del Desmai i, a continuació, Esbartada poètica.

XXII. 21 de setembre del 1974. Conferència d'Antoni M. Badia i Margarit: «La formació de la llengua catalana i la Plana de Vic».

XXIII. 19 d'octubre del 1975. Albert del Castillo féu una conferència sobre «Josep M. Sert, l'home i l'artista». Acte commemoratiu del Centenari del naixement del pintor Sert.

XXIV. 5 de novembre del 1976. Acte de col·locació del retrat del poeta i humanista Andreu Febrer a la Galeria de Vigatans Il·lustres. Antoni Comas féu una conferència sobre «La personalitat i la producció poètica d'Andreu Febrer».

XXV. 1 d'octubre del 1977. Conferència de Joaquim Molas: «L'Atlàntida i la poesia èpica», commemorant el centenari de la publicació del poema de Jacint Verdaguer.

XXVI. 1 d'octubre del 1978. Conferència de Maria-Mercè Miró i Vilà: «Martí Genís i Aguilar i els Jocs Florals de Barcelona», en commemoració del centenari del seu triomf als Jocs Florals.

XXVII. 24 de novembre del 1979. Conferència de Miquel Coll i Alentorn: «Osona onze segles enrera», en commemoració dels mil cent anys de la repoblació d'Osona.

XXVIII. 25 d'octubre del 1980. Conferència del P. Agustí Altisent: «Sant Bernat Calbó en la Catalunya del seu temps», en commemoració del VIIIè centenari del naixement d'aquest bisbe de Vic i abat de Santes Creus.

XXIX. 12 de desembre del 1981. Col·locació del retrat del Dr. Eduard Junyent a la Galeria de Vigatans Il·lustres. Conferència de Josep M. Gudiol i Ricart: «La personalitat de monsenyor Eduard Junyent».

5. Premis i beques.

- 5.1. Premi «Joaquim Salarich i Verdaguer». Fou convocat per primera vegada el desembre del 1953 sobre un tema de la història de Vic. Els seus néts, Dr. Miquel i Dr. Joaquim Salarich i Torrents, el van instituir per commemorar els cent anys de la publicació del llibre *Vich, su historia, sus monumentos, sus hijos y sus glorias*, obra d'aquell il·lustre cronista de la Ciutat. Composaven el Jurat: Ramon d'Abadal i de Vinyals, Mons. Eduard Junyent i Guillem Serra i Bardolet. Fou concedit a Josep M. Bassols i Genís per «Don José F. Ferrer de Llupià i Vila, Baró de Sabassona (1764-1826)». El premi fou lliurat durant la festa anyal. Aquest Premi va ser concedit per segona vegada el dia 21 de setembre del 1958 a una monografia històrica titulada «El ram de la pell a Vic», de Ramon Genís i Bayés. Tots dos treballs foren publicats dins la col·lecció «Monografies», del P.E.A.
- 5.2. Premi al millor estudi científic, convocat per la «Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos de Vic» en col·laboració amb el P.E.A., el gener del 1954. Concedit a l'entomòleg Joaquim Vilarrúbia i Garet per «Descripción y estudio crítico de las LYCAENIDAE (Lep. Rhop.) de la Comarca de Vic».
- 5.3. L'any 1958 és convocat també per una sola vegada un premi a un guió de cine que fou concedit a Josep M. Font i Espina per al guió cinematogràfic adaptable a pel·lícula de llarg metratge, «Tres hacia la muerte».
- 5.4. La beca Plana de Vic. L'any 1967, el 17 de setembre, en el transcurs de la festa anyal del Patronat, és concedida, per primera vegada, la beca Plana de Vic a Agustí Toll i Costa per la tesi «El estudio de los resultados del test de la glucosa endovenosa en diferentes esferas de la patología médica». La beca havia estat creada i convocada per primera volta el mes d'abril i estava destinada al foment de la formació professional i al perfeccionament d'estudis de post-graduats, nascuts o residents al partit judicial de Vic. A partir d'aleshores ha estat convocada cada any sense interrupció. Aquest any, 1981, ha arribat a la XV convocatòria.

La relació de becaris i dels treballs corresponents és la següent:

Agustí Toll i Costa (1967-68), per «Glucosa endovenosa en diferents esferes de la Patologia Mèdica».

Miquel S. Gros i Pujol (1968-69), per «L'antic ordo baptismal Catalano-Narbonès. Estudi i edició crítica dels textos primitius».

Josep Fargas i Riera (1969-70), per «Estudi bacteriològic, químic i sanitari de les aigües de la Plana de Vic».

Josep Vaqué i Rafart (1970-71), per «Estudi sobre les desorganitzacions de l'escorça cerebral».

Miquel S. Ylla i Boré (1971-72), «Estudi sobre la funció càrdio-vascular en un grup de 300 alcohòlics crònics».

Miquel S. Vilaplana i d'Abadal (1972-73), «Les formacions coralines de l'Eocènic a la Plana de Vic».

Núria Orriols i Arumí (1973-74), «Complexes subtilisina-tensiactius aniònics. Mètodes físico-químics de determinació».

Santiago Benito i Martínez (1974-75), «Supervisió i control per computador de subestacions d'energia elèctrica».

Deserta (1975-76). El Jurat recomana a la Junta Directiva de no concedir la beca.

Antoni Barnolas i Cortinas (1976-77), «Estudi paleontològic sobre la fauna carcínica de l'Eocè marí de Vic».

PATRONAT D'ESTUDIS AUSONENCS

CONVOCATÒRIA

BECA "PLANA DE VIC"

DOTADA AMB 100.000 PTES.

BECA "MN. JOSEP GUDIOL"

DOTADA AMB 100.000 PTES.

**AJUT DE TREBALL
"EDUARD JUNYENT"**

DOTAT AMB 100.000 PTES.

Josep Corominas i Blanch (1977-78), «Estudi hidro-geològic dels manantials sulfhídrics de Catalunya».

Joaquim Albareda i Salvadó (1978-79), «Industrialització i desenvolupament a la Plana de Vic des del 1770 al 1875».

Ramon Ordeig i Mata (1979-80), «Les actes de consagració i dotació de les esglésies catalanes dels segles IX i X».

Josep Puig i Boix (1980-81), «La mineria de l'urani i el seu impacte a la Comarca d'Osona».

Jaume Riba i Casellas, «Arrítmies de l'adult sà en diverses circumstàncies» i Josep Puig i Oriol, «La malat-deshidrogenasa (MDH-S), aïllament, purificació i caracterització de les seves formes moleculars» (1981-82).

- 5.5. La beca de Mn. Josep Gudiol és convocada per primera vegada l'any 1973 i arriba, enguany, a la novena convocatòria. Aquesta beca és lliurada, també, en el transcurs de la Festa anyal del Patronat i està destinada a llicenciats d'arreu de Catalunya i a estudis d'història, arqueologia o art. Fou creada per iniciativa i amb l'ajut del nebot de Mn. Gudiol, Josep M. Gudiol i Ricart, l'any del centenari del naixement d'aquell il·lustre historiador.

A continuació transcrivim la relació dels becaris i els treballs respectius:

Núria Puig i Barata (1973-74), «La societat i l'Ajuntament de Vic en els anys que segueixen a la implantació de la Nova Planta Corregimental».

Immaculada Ollich i Castañer (1974-75), «La societat vigatana al segle XIII».

Deserta (1975-76).

Santiago Alcolea i Blanch (1976-77), «Catàleg de les pintures gòtiques del bisbat de Vic».

Carme Riera i Codina (1977-78), «La ceràmica a mà d'Ullastrell».

Miquel Molist i Muntanyà (1978-79), «La població prehistòrica d'Osona, especialment a l'Edat del Bronze».

Jordi Figuerola i Garreta (1979-80), «Església i societat en l'època contemporània: estudi sobre l'església i la vida religiosa a la Comarca d'Osona durant el trienni constitucional 1820-23».

Deserta (1980-81). El Jurat recomana un ajut de treball a Josep Castany i Llussà per «L'estructuració del material neolític al Museu de Vic» i a Concepció Miralpeix per «Inventari de la premsa de Vic al segle XIX».

Joan Portet i Pujol (1981-82) «La primera guerra carlina a la comarca d'Osona».

- 5.6. Recentment, l'any 1980, la Junta del Patronat d'Estudis Ausonencs decidí de convocar l'ajut de treball «Doctor Eduard Junyent» en memòria del fundador de l'entitat. Ha estat concedit per primera vegada aquest curs 1981-82 i se n'ha fet lliurament, durant la Festa anyal, a Dolors Buixó i Ausió per una «Catalogació dels materials arqueològics originaris d'Empúries dipositats al Museu Episcopal de Vic» i a Sebastià Riera i Cusí per a l'estudi «Les plantes medicinals de la Plana de Vic».

6. *Adquisició i restauració de monuments.*

L'ESGLÉSIA ROMÀNICA DE SANTA EUGÈNIA DE BERGA.

La Junta de reconstrucció d'aquest monument, obra romànica del segle XI, completada el segle XII, fou constituïda en ocasió de la festa anyal del P.E.A., el 18 de setembre de 1955. Era la següent: president honorari, Dr. Ramon Masnou, bisbe de Vic; president, Carles de Fontcuberta; sots-president, Josep Oriol Vives i de Casanova; tresorer, Andreu Colomer i Munmany; assessor tècnic, Mons. Eduard Junyent; arquitecte, Camil Pallàs; vocals, Mn. Josep Mas, Josep Lleopart, F. Cantarell, Joan Colomer Riera, Miquel S. Salarich, Francesc Sala.

La primera reunió se celebra el 26 de setembre. El mes d'abril de l'any següent una visita d'alguns membres representatius de la Junta --Josep O. Vives de Casanova, Carles de Fontcuberta i Andreu Colomer-- al Dr. Masnou, amb motiu de la seva

Façana de la casa Galadies, al carrer de la Riera de Vic.

recent instauració al silló episcopal vigatà, anava a l'ensems dirigida a activar la qüestió de Sta. Eugènia. L'any 1958 avencen força les obres de restauració: ja l'any precedent, 1957, ha tingut lloc la reintegració dels absis, l'alliberació de la falsa coberta de la façana i, més tard, el descobriment d'un fragment de pintura del XIII a l'absidiola. A través de diverses dificultats la Junta aconsegueix acabar les obres l'any 1972. Per manca d'espai no podem consignar les vicissituds, ben interessants, que hagueren d'ésser superades.

EL TEMPLE ROMÀ

Les reunions a l'entorn de Santa Eugènia suscitàren la necessitat de les obres al Temple Romà. La restauració de l'atri del Temple tingué una inauguració solemne en la VII Festa Anyal del P.E.A., el 20 de setembre del 1959.

HOMENATGE A JOSEP SERRA I CAMPDELACREU

En commemoració de la fundació del Círcol Literari de Vic, el P.E.A., en la IX Festa Anyal, inaugurà una làpida amb el nom del cronista i bibliotecari vigatà Josep Serra i Campdelacreu a la casa del Passeig on va néixer i va viure. Va evocar la figura de l'homenatjat el Dr. Miquel S. Salarich, autor de l'obra *El Círcol Literari de Vic*.

CAMPANYA PRO-MUSEU EPISCOPAL

Va iniciar-se aquesta campanya el 20 de novembre de 1964, amb el decidit suport del Patronat, quan el Museu complia els 75 anys d'existència. Va continuar durant els anys 1965 i 1966 i arribà a terme amb la inauguració de les noves instal·lacions, el dia 7 de juliol del 1967.

LA CASA GALADIES

El mes de maig de 1976 el Patronat va adquirir la casa Galadies, del carrer de la Riera; edifici interessant, tant per l'estil arquitectònic (façana i escala), com per l'història de la família, en especial la figura de l'arqueòleg i historiador Manuel Galadies i de Mas.

ELS LLOCS VERDAGUERIANS

El Patronat d'E.A., sempre atent a conservar viva la memòria del poeta Mn. Jacint Verdguer, ha participat activament en els homenatges i commemoracions verdaguerians. Ja l'any de la fundació de l'entitat, 1952, commemorà el cinquantenari de la mort del Poeta, amb unes conferències a Folgueroles, a Tona i als claustres de la catedral de Vic. Més tard trobem, com a acte ben significatiu, la presència de la Junta del P.E.A. a Folgueroles, el 18 de juny del 1967, per commemorar el centenari de la fundació de l'Esbart de Vic.

Aquesta devoció a Verdguer portà a la creació d'una nova secció dins el Patronat: La de Protecció dels Llocs Verdaguerians. El projecte es va iniciar el trimestre octubre-desembre del 1968 i el mes de maig del 1969 fou designada una Junta, la presidència de la qual estava a càrrec del director de la Secció de Protecció de Monuments del P.E.A., l'advocat Joan Anglada i Vilardebó. Hi figuraven com a

La Font del Desmai (Folgueroles) el 1917, quan s'hi aixecà un monòlit en memòria de l'Esbart de Vic.

vocals: Ramon Rierola, Mn. Joan Colom, Ricard Torrents, Josep Ylla-Català, Joan Sunyol; n'era secretària Carme Rosés. També participaven en la Junta Josep M. de Casacuberta, Antoni Comas, Josep-Lluís Vives i Conde, Joan Torrents i altres socis, tots ells residents a Barcelona.

Aquesta Junta, encapçalada pel seu president, portà una acció positiva, molt eficaç⁷. Joan Anglada⁸ va portar a terme, sobretot, dues recuperacions: l'església de Vinyoles d'Orís i la Font del Desmai. L'èxit de les gestions de la Junta, sempre recolzada pel P.E.A., fou degut, segurament, a la seva devoció constant al poeta.

Les dades més destacades foren: la presentació de la Secció de Protecció dels llocs verdaguerians, a Folgueroles, el 21 de setembre del 1969; la reunió al domicili del president del P.E.A., Dr. Salarich, el 2 de març del 1970, que tingué la seva conclusió l'endemà, 3 de març, quan la senyora Matilde Foix, Vídua d'Armengol, féu donació al Patronat de la Font del Desmai. Les primeres gestions per a l'adquisició i restauració de l'església de Vinyoles; l'homenatge a Mn. Cinto, a sant Jordi, a Folgueroles i a la Font del Desmai en el centenari de la seva missa nova; les visites a l'església de Vinyoles d'Orís i les reunions i diferents accions durant els anys 1970-71, tot amb la finalitat d'adquirir i restaurar l'església romànica de Vinyoles.

El document de transmissió de la Font del Desmai al Patronat fou signat el 2 de març del 1971. L'església de Vinyoles d'Orís és adjudicada definitivament al Patronat, per a la seva restauració, l'any 1972. Aquest mateix any, pel mes d'abril, hom anuncia el projecte de promocionar els llocs verdaguerians i, com a conseqüència, es crea una secció de delegats comarcals. El pintor Felip Vall és nomenat director de la secció i entra com a vocal a la Junta directiva del Patronat.

Diferents activitats de signe verdaguerià se succeeixen: placa commemorativa de la restauració de la Font del Desmai, 1973; conferències, esbartades, ofrenes florals, etc. El 27 de juny del 1976 té lloc la inauguració solemne de les obres de restauració de l'església parroquial de Vinyoles d'Orís, començades el mes d'agost de 1974 i acabades el mes d'octubre de 1975. Vinyoles és, el 1977, el lloc idoni per a la sessió-homenatge a mossèn Cinto que inicia, el mes de maig, les commemoracions del centenari de *l'Atlàntida*, 75 de la mort del Poeta.

Les activitats entorn de la figura de Jacint Verdaguer han tingut en data recent una continuïtat en la jornada verdagueriana promoguda pel P.E.A. i l'Associació de Pessebristes a Vinyoles d'Orís, l'11 d'octubre del 1981, on a través del projecte de la confecció d'uns diorames sobre la vida de Mn. Cinto a l'església romànica, hem pogut comprovar que la devoció verdagueriana és una constant de la nostra comarca. Un altre ressó han estat els actes a Sant Francesc s'hi moria, tan car al poeta Verdaguer.

7. Donarem només les dades més significatives; per a més detalls vegeu Joan Anglada, «Els llocs verdaguerians», AUSA, vol. VII, pp. 120-122 i «Un lloc verdaguerià restaurat», AUSA, vol. VIII, pp. 70-72.

8. AUSA vol. IX, fascicle 93, 1980, pp. 9-23. Conté una notícia bibliogràfica de Maria d'Abadal i M. Àngels Anglada i articles de Josep i Ramon Rierola, Guillem Serra i Maria-Mercè Miró.

ELS AMICS DEL MUSEU DE VIC

Durant el mes de juny del 1981 han començat els cursets d'art, promoguts per la Secció dels Amics del Museu de Vic de la qual n'és director Josep Lluís Vives i Conde. Les lliçons han estat professades per Miquel S. Gros, Santiago Alcolea i Josep Bracons.

Dins aquesta línia d'interès pels monuments la Secció ha programat visites a diferents museus. Foren altament interessants les efectuades a Barcelona, al Museu d'Art de Catalunya, i al Museu Amatller, en les quals assistiren nombrosos socis i membres de la Junta del P.E.A.

7. *Relació del Patronat d'Estudis Ausonencs amb altres entitats*

Des dels seus inicis la Junta del P.E.A. va relacionar-se amb altres institucions culturals de la comarca de Vic, o de fora. Sovint va ajudar a configurar noves seccions, incorporant al Patronat grups més o menys estructurats, que cercaven un suport per a les activitats llurs.

Dins les línies esmentades trobem el recolzament del Patronat a les trobades de poetes de la Comarca i, concretament, en una data prou reculada, 11 de setembre de 1954, una sessió literària al Temple Romà en la qual prengueren part gran nombre de poetes d'Osona: Mn. Jacint Costa, Miquel Bosch i Jover, Pilar Pratdesaba, Joaquim Segura, Miquel S. Salarich, Joan Sunyol, Wifred Espina, Prudenci Panadès, Miquel Martí i Pol, Antoni Pous d'Argila, Segimon Serrallonga, Josep Grau Jofre, Josep Junyent, etc.

El febrer de 1956 va incorporar-se al Patronat una secció de fotografia i cinema, sota la presidència del Dr. Anicet Altés (vicepresident, Xavier Bach; vocals Josep Passola, Miquel Conill, Domènec Riera, Joan Vilà-Moncau, Josep Riera Rius, Ramon Masferrer, Hilari Puig; secretari Lluís Jimènez), que va celebrar la primera sessió l'11 de març. Altres sessions tingueren lloc al Temple Romà pel maig d'aquest mateix any i, més tard, el 1958, fou convocat un premi per a guions cinematogràfics, que ressenyem en el lloc corresponent. Altres sessions de documentals, trobem en aquesta primera dècada de vida de la secció, activitat que decau i pràcticament desapareix en la dècada següent.

La relació del Patronat amb l'Agrupació de Pessebristes comença ja als primers anys del Patronat. El tema de Nadal, present en les nades dedicades als socis que comentàvem en l'apartat corresponent a les publicacions de la revista AUSA, fou estudiat i divulgat amb amorosa complaença, a través de conferències i exposicions. Citarem la de Mn. Miquel Melendres, l'any 1955, «Rondalles nadalenes», en el marc de l'exposició de pessebres en miniatura al Temple Romà; la de Joan Sunyol, el 1953, «Visió poèmica de les festes de Nadal»; els concerts nadalencs, d'aquest mateix any —6 de gener del 1956—; les diverses col·laboracions a AUSA que —poesia o assaig— giren entorn del misteri de Nadal. Potser el punt just de confluència caldria cercar-lo en «Els pessebres vigatans de Mn. Jacint Costa» que tan bellament comentava, l'any 1954, el mestre Miquel Bosch i Jover⁹. Com sigui,

9. Miquel Bosch i Jover, AUSA I, pp. 275-283.

aquestes activitats dels primers anys tenen una continuïtat més o menys visible i esdevenen, a la llarga, un lligam entre l'Agrupació de Pessebristes i el Patronat d'Estudis Ausonencs, el Nadal de l'any 1975 quan el nostre President, Dr. Miquel S. Salarich i Torrents, pronuncia el primer Pregó de Nadal d'aquella entitat. Aquesta tradició ja establerta, han dit el Pregó de Nadal també, els anys següents, a la Sala de la Columna de l'Ajuntament, Prudenci Panadès (1976), Pere Puig, tresorer i director de la secció de beques del P.E.A. (1977), Maria-Mercè Miró, de la secció de Literatura (1978), Joan Sunyol (1979), l'alcalde de Vic, Ramon Montañà (1980), i el Dr. Ramon Pou, de la secció de Filosofia (1981).

La relació i l'interès del Patronat respecte a les organitzacions musicals es manifesta de bell antuvi quan, ja el mes de setembre de 1953, hom troba constància que l'Acadèmia de Música Santa Cecília ha estat acceptada sota els auspicis del Patronat. Més tard, l'any 1956, a més del concert de Nadal esmentat, l'Agrupació Clàssica de Vic dóna un concert simfònic, sota la direcció de Pere Bañon, el dia 19 de març; fet que es repeteix en diverses ocasions els anys següents.

Altres audicions sovint acompanyades de conferències i/o il·lustracions gràfiques —per exemple Chopin/Arthur Rubinstein, el 24 d'agost del 1960, i d'altres documentals i grabacions— van mantenir viu l'interès del Patronat per la música. Actualment, des de l'any 1972, dóna suport a l'Escola de Música de Vic, que publica, força regularment, una ressenya de les seves activitats docents a AUSA¹⁰.

Les relacions del P.E.A. amb l'Orfeó Vigatà han estat visibles sobretot en els actes commemoratius del 75è. aniversari de la societat per la participació destacada que el Dr. Miquel S. Salarich, president del P.E.A., tingué en la inauguració, el 9 d'abril del 1977, i al qual l'Orfeó concedia, el mes de novembre del 78 l'insígnia d'honor.

8. *Conferències, curssets, homenatges, exposicions i altres activitats.*

Una de les activitats més constants del Patronat ha estat l'organització de cursos, conferències i exposicions. Fóra excessiu de donar una enumeració detallada de les persones que, durant aquests trenta anys, han intervingut en els actes esmentats. Citarem només alguns dels noms més significatius.

També és de remarcar l'organització d'homenatges per part del Patronat i les distincions que, al seu torn, ha rebut, destinades als seus membres més destacats. Enumerarem només les que més afecten a l'entitat.

Ja als inicis del P.E.A., el mes d'octubre del 1953, va tenir lloc una sessió acadèmica a la Biblioteca Episcopal, quan la Societat Catalana d'Estudis Històrics de Barcelona va visitar Vic. Hi intervingueren el Sr. Pratdesaba, el Dr. Junyent i el Sr. Miquel Coll i Alentorn, amb una conferència sobre la «Llegenda de Guifré el Pilós».

L'any següent, 1954, durant el mes de setembre, el Patronat organitzà els anomenats «Cursos d'extensió universitària de cultura regional» en l'etapa de Vic, en col·laboració amb la Universitat de Barcelona, el C.S.I.C. i el Patronat del Reial

10. Vd. l'última que correspon al curs 1980-81 a AUSA, núm. 98.

Monestir de Sant Cugat del Vallès. Cursos universitaris sobre temes d'història, de Vic i de Catalunya, en els quals parlaren Alberto del Castillo, Joan Ainaud de Lasarte, Eduard Junyent, Antoni M. Badia i Margarit, Josep Gudiol i Ricart, Ramon d'Abadal, Frederic Udina, Elias Griffe, Antoni Griera, etc.

El 1955, juliol, va ser muntada una Exposició bibliogràfica vigatana, que acompanyà unes conferències del Dr. Junyent. El 1956, 29 d'abril, en data memorable, el Poeta Carles Riba féu una lectura del seu poema, aleshores inèdit, «*El fill pròdig*», al Temple Romà.

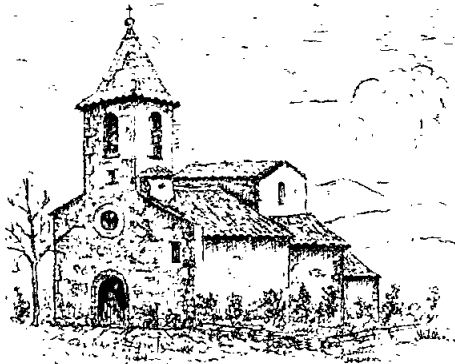
El 1957, 22 de desembre, en una sessió commemorativa del XXV aniversari de la mort de Martí Genís i Aguilar, va donar una conferència sobre aquest tema el poeta i crític Miquel Arimany.

El 1958, novembre, s'organitzà un cicle de conferències sobre temes de llengua i literatura, amb intervenció de Ramon Aramon i Serra. Pel desembre se celebrà l'exposició de llibres en homenatge a Joaquim Ruyra, en el centenari del seu naixement.

JORNADA VERDAGUERIANA

A L'ESGLÉSIA ROMÀNICA DE VINYOLES

== Diumenge, dia 11 d'Octubre de 1981 ==

Patronat d'Estudis Ausonencs
Patronat Verdaguerià de Vinyoles
Agrupació Pessebristes de Vic

Programa d'una jornada verdaguariana
promoguda per diferents entitats.

El 1959, novembre, es portà a terme el I Curs d'Iniciació a l'Arqueologia Prehistòrica, en col·laboració amb l'Institut de Prehistòria i Arqueologia de la Diputació de Barcelona. Hi intervingueren, i pronunciaren conferències, Josep F. de Villalta, Lluís Pericot, Eduard Ripoll i Carles Cid Priego. El mes de gener es visitaren diverses coves de la Comarca.

El 1960, març, el P.E.A. organitzà un cicle de conferències a càrrec de professors de la Universitat de Barcelona: Emili Sàez, Valentí Vázquez, Carles Seco, Josep M. Castro i Calvo, etc., sobre temes dels segles XVII i XVIII a la Península.

El 1961, 8 d'octubre, se celebrà un acte d'homenatge al poeta i mestre Miquel Bosch i Jover, membre de la Junta fundadora del Patronat, traspassat el 17 de novembre del 1960.

El 1963, març-abril, el Dr. Eduard Junyent, director del Patronat, va ser sol·licitat per la Universitat de Lovaina i per l'Institut Catòlic de París, per a donar un cicle de conferències sobre Art Romànic. I aquest mateix any, la Junta del P.E.A. tingué l'honor d'assistir a l'ingrés del Dr. Junyent a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i a l'homenatge que li fou ofert a l'Hotel Colon.

El 1964, el juliol, són exposades les notables serigrafies de l'artista anglès Douglas Mazonowics, dedicades a una selecció de temes de pintura rupestre de les coves d'Altamira i Lescaut.

El 1965, actes diversos per la Campanya Pro-Museu Episcopal ocupen l'activitat del P.E.A.

El 1966, continua la campanya Pro-Museu. Al Temple Romà, 6 de febrer, conferència de Joaquim Maluquer, «Problemes i perspectives de la demografia catalana».

El 1967, 18 de juny, acte commemoratiu del Centenari de l'Esbart de Vic. Parlament del Dr. Miquel S. Salarich¹¹, lectura de poemes de l'Esbart per Pere Puig i Font, al Temple Romà. Inauguració a Folgueroles de la Casa del Poeta Verdaguer.

Els anys 1968 i 1969 va ser creada, després de diferents reunions, la secció de protecció dels llocs verdaguerians.

El 1970, 26 i 27 de setembre, en l'homenatge a Mn. Cinto a Folgueroles, en el Centenari de la seva missa nova, donaren conferències sobre el poeta, Miquel S. Salarich, Osvald Cardona i Eduard Junyent.

El 1971, 5 de setembre, s'efectuà la inauguració de l'exposició itinerant del bisbe Oliba. El Dr. Junyent, director del P.E.A., participà també en els actes d'homenatge olibans celebrats arreu de Catalunya.

El 1972, maig, està documentada l'assistència del Patronat a l'Assemblea d'Entitats Culturals dels Països Catalans, a Terrassa.

El 1973, maig, en l'acte commemoratiu d'homenatge a la memòria de Mn. Josep Gudiol, en el centenari del seu naixement, el Dr. Junyent evocà el seu il·lustre predecessor en una erudita conferència.¹²

11. M.S. Salarich, «El nostre homenatge a l'Esbart de Vic», AUSA, V, pp. 281-291.

12. E. Junyent, «Mn. Josep Gudiol i Cunill, 1872-1972», AUSA, VII, pp. 93-107.

El 1975, 5 d'abril, el president del Patronat, Miquel S. Salarich, donà a la Sala de la Columna, una conferència sobre «Les poetesses de la Plana».

El 1976, 9 de juliol, l'Ajuntament de Vic concedí la primera medalla d'or de la Ciutat al Fundador, sots-president i director-degà del Patronat monsenyor Eduard Junyent. El 30 de novembre fou presentat a la Biblioteca de Catalunya de Barcelona el seu llibre *El Monestir de sant Joan de les Abadesses*.

El 1977, octubre, durant les festes populars de Cultura Pompeu Fabra, se celebrà un homenatge al Dr. Eduard Junyent, actiu col·laborador de les reunions literàries de Cantonigròs.

El 1978, abril, Mn. Antoni Pladevall, director de la secció d'Història del P.E.A., va dir el Pregó del Mercat del Ram, documentat i intel·ligent estudi sobre el Vic històric.

La facultat de Teologia de Barcelona concedí al Dr. Junyent el títol de doctor «honoris causa», el mes de juny, i els Amics dels Museus li feren ofrena de la medalla d'or de l'entitat, l'1 de octubre, dia de la Festa anyal del Patronat.

També el 1978, 31 d'octubre, l'ajuntament de Vic va concedir la medalla de la Ciutat al president del Patronat d'Estudis Ausonencs, Dr. Miquel S. Salarich i Torrents i l'Orfeó Vigatà, el novembre, li oferí la insígnia d'Honor de l'entitat.

El 1979, juny, la Caixa d'Estalvis de Manlleu, celebrà, en col·laboració amb el Patronat, un acte d'homenatge pòstum al Dr. Eduard Junyent al qual dedicà una sala d'Exposicions.

Pel novembre, el president del P.E.A., Dr. Salarich féu la semblança del mestre Subirachs, en la sessió d'homenatge que l'Orfeó tributà a l'insigne músic.

El 1980 l'Institut d'Estudis Catalans convocà el premi Dr. Eduard Junyent que oferí a un treball sobre Arqueologia o Història de l'Art, en homenatge a la memòria de l'il·lustre investigador.

Durant l'any 1980 el Patronat celebrà diversos actes en honor de sant Bernat Calbó, en el seu VIIIè centenari.

El Dr. Miquel Salarich va donar una conferència a la Biblioteca Jaume Balmes sobre «Un vigatà, Francesc de Paula van Halen, pintor de cambra», el 24 d'abril, festa del llibre.

El Patronat recolzà el Vè. Col·loqui d'Onomàstica, celebrat el mes de juny, a la ciutat. També aquest mes, a Vinyoles d'Orís, tingué lloc l'acte d'homenatge a Joan Anglada, director que fou del moviment de restauració dels llocs verdaguerians.

El 1981, abril, s'inaugurà l'exposició de manuscrits de la Biblioteca del Museu Episcopal, organitzada per Miquel S. Gros, Ramon Ordeig i Miquel Ylla-Català.

El director de la secció d'Història del Patronat, Mn. Antoni Pladevall, és nomenat cap de la Secció d'Inventaris del Patrimoni Arquitectònic i representant del Departament de Cultura de la Generalitat.

La secció dels Amics del Museu de Vic inicien les visites comentades a Museus, amb les efectuades al Museu d'Art de Catalunya i a la Fundació d'Art Hispànic Ametller, el 28 de novembre.

S'efectuen diverses gestions per a la reconstrucció de l'interior del Temple Romà.

9. *Els llibres del Patronat d'Estudis Ausonencs.*

Impulsats pels premis, la revista AUSA i/o les beques han nascut els llibres del Patronat sobre temes osonencs: d'història, de literatura, de ciències, de filosofia... Ells són una prova tangible de la vitalitat de la institució, a través dels trenta anys de la seva existència, i ocupen el capítol final d'aquesta memòria perquè són, sens dubte, el seu millor colofó: una entitat que sosté les pròpies publicacions en obres d'abast amplíssim, que continua programant noves sèries de llibres, és una entitat important, viva i d'un interès indiscutible, tant per a la cultura catalana com per a una projecció d'aquesta a cercles més amplis, d'abast internacional en els camps de les respectives especialitats.

Remarcàvem abans la importància de la revista AUSA com a portaveu del P.E.A. i com a matriu generadora de les publicacions: al seu redós neixen les col·leccions i volums que ressenyem seguidament.

1. La sèrie MONOGRAFIES

Aquesta és la primera sèrie de llibres que publica el P.E.A. Els volums 1 i 3 corresponen, respectivament, als premis «Joaquim Salarich i Verdaguer» atorgats els anys 1953 i 1958 sobre temes d'història de Vic. El volum 7 aplega les conferències balmesianes més significatives. La relació completa dels 9 volums que integren aquesta sèrie és la que segueix:

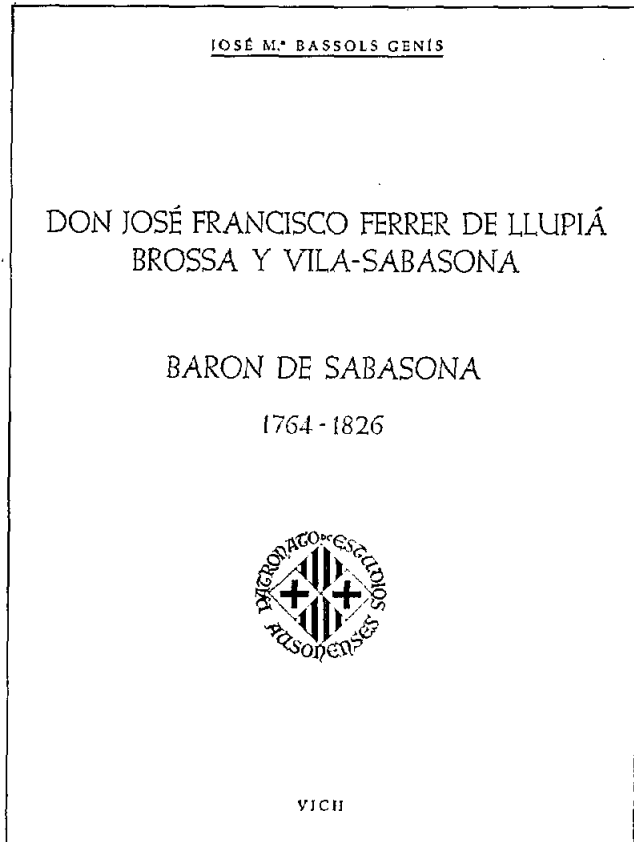
1. Josep M. BASSOLS I GENÍS, *Don Francisco Ferrer de Llupià Brossa i Vila-Sabassona, Baró de Sabassona, 1764-1826, Vic 1957.*
Biografia d'un vigatà que sobresortí en la guerra de la independència.
2. Joan DURAN I NOGUER, *El règimen municipal de Vic anterior al Decreto de Nueva Planta, Vic 1957.*
Estudi sobre la normativa municipal vigatana des de 889 a 1716.
3. Ramon GENÍS I BAYÈS, *El ram de la pell a Vic, Vic 1959.*
Història de les evolucions dels gremis originals de les indústries de la pell.
4. Miquel S. SALARICH I TORRENTS, *El cercle literari de Vic, Vic 1962.*
Història d'una institució cultural de gran eficàcia durant la segona meitat del segle XIX.
5. Francesc FARRÉS i Malian-John L. STAID-STAAD, *Las correlaciones faciales del Lediense y su fauna de moluscos en la comarca de Vic, Vic 1964.*
Contribució a l'estudi geològic de la comarca.
6. Eduard JUNYENT, *Jurisdiccions i privilegis de la ciutat de Vic, Vic 1969.*
Notícia de les institucions de règim públic i registre dels privilegis concedits a la ciutat.
7. *Estudios sobre Balmes, Vic 1972.*
Conferències pronunciades a Vic amb motiu del Centenari de la mort de Balmes.
8. John BERNARD MCGLOIN, S.J., *El primer arzobispo de California, 1814-1888, Vic 1974.*
Una biografia molt documentada de l'il·lustre dominicà de Vic, Fra Josep Sadoc Alemany.

9. Maria-Mercè MIRÓ, *La prosa narrativa de Martí Genís i Aguilar*, Vic 1978. Primera descripció de la vida i l'obra d'aquest gran estilista, autor central de la novel·la catalana del segle XIX.

2. La sèrie DOCUMENTS

Aquesta sèrie és iniciada l'any 1980 amb el propòsit de publicar el diplomatari de la catedral de Vic, obra del Dr. Junyent, que el Patronat d'Estudis Ausonencs dedica a la seva memòria.¹³

1. Eduard JUNYENT I SUBIRÀ, *Diplomatari de la catedral de Vic, segles IX-X*. Vic 1980.
Obra que apareixerà en cinc fascicles —dels quals se n'ha publicat el primer. Comprèn tots els documents dels segles IX i X, pertanyents al fons primitiu de la catedral de Vic.

Portada d'un volum
de la sèrie Monografies
editada pel Patronat.

13. Vd. ressenya de Miquel S. Gros, AUSA, núm. 94, 1980, pp. 119-120.

3. La sèrie OSONA A LA BUTXACA.

De creació molt recent, és una sèrie dedicada a la divulgació de temes d'història, ciències, literatura, etc., de la comarca d'Osona. La col·lecció apareixerà a un ritme de tres volums cada any. Fins ara han estat publicats els dos primers volums, que corresponen a l'any 1981. Són els següents:

1. Ramon ORDEIG I MATA, *Els orígens històrics de Vic (segles VIII-X)*, Vic, abril 1981.
2. Joaquim ALBAREDA I SALVADÓ, *La industrialització a la Plana de Vic*, Vic, novembre 1981.

A més de les sèries de llibres consignades i que són, de fet, obra única i exclusiva del Patronat d'Estudis Ausonencs, cal esmenar altres edicions nascudes a l'impuls dels que fundaren el Patronat i, més concretament, degut a l'entusiasme i al recolzament del doctor Eduard Junyent. Ens referirem, en primer lloc, a la col·lecció de poesia «Biblioteca Aures de la Plana», que iniciada l'any 1947 amb *Els meus reconcs de Vic*, de Miquel S. Salarich i Torrents, ens ofereix un ventall de la poesia osonenca, en el qual tanca el llibre IXè. *Díptic*, de Núria Albó i M. Àngels Anglada, l'any 1972.¹⁴

La publicació d'opuscles d'homenatge, com el *Recull d'ofrenes*, en memòria de M. Bosch i Jover (1960), del llibret nadalenc de Mn. Ramon Garriga (1954) i, en dates més recents, el suport a llibres com *La catedral romànica de Vic*, de X. Barral i Altet (1979) i la monografia *Albert Estrada*, de R. Santos Torroella (1981) o fins i tot la publicació en col·laboració amb sales d'Art, com és el cas del llibre *L'Osona de Fidel Bofill*, de Maria-Mercè Miró, ens donen una mesura de l'amplitud d'interessos del Patronat d'Estudis Ausonencs, sempre amatent a recolzar les diverses activitats culturals.

10. CONCLUSIÓ

En arribar al punt final d'aquesta *Memòria*, resseguida la labor portada a terme, dia a dia, per la nostra entitat, el sentiment de continuïtat a través de l'obra ben feta, sobresurt i s'arrela.

Trenta anys de permanència i d'activitat al servei de la nostra cultura, fent de pont entre un passat il·lustre i un futur incert i esperançador, creiem que expliquen a bastament la funció realitzada pel Patronat d'Estudis Ausonencs.

14. Per més detalls, vegeu M. Ylla-Català, «La llibreria Sala», AUSA, núm. 100.